

Sygn. akt II CSK 154/09

POSTANOWIENIE

Dnia 20 sierpnia 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Marian Kocon (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Wojciech Jan Katner

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z wniosku M.B.
przy uczestnictwie [...]
o stwierdzenie zasiedzenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 20 sierpnia 2009 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 3 października 2008 r., sygn. akt [...],

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w P. postanowieniem z dnia 3 października 2008 r. oddalił zażalenie wnioskodawczynie M.B. na postanowienie Sądu Rejonowego w P., którym ten Sąd umorzył postępowanie o stwierdzenie zasiedzenia. U podłoża tego rozstrzygnięcia legł pogląd, że zgodnie z art. 618 § 3 k.p.c., mającym z mocy art. 688 k.p.c. odpowiednie zastosowanie do działu spadku, po zapadnięciu prawomocnego postanowienia o zniesieniu współwłasności uczestnik postępowania działowego nie może żądać stwierdzenia, iż nabył udział w rzeczy wspólnej przez zasiedzenie.

Skarga kasacyjna wnioskodawczynie od postanowienia Sądu Okręgowego - oparta na podstawie drugiej z art. 398³ k.p.c. - zawiera zarzut naruszenia art. 618 § 3 k.p.c., w zw. z art. 688 k.p.c.. i zmierza do uchylenia tego postanowienia oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżąca zarzuciła, że przewidziana w art. 618 § 3 k.p.c. prekluzja nie obejmuje spraw o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości (udziału) spadkowej przez jednego ze spadkobierców. U podłoża tego zarzutu legło m. in. stwierdzenie, że art. 688 k.p.c. nie zawiera odesłania do art. 618 § 1 k.p.c.

Wyrażając ten pogląd skarżąca pomija, że treść zupełnie analogiczną do treści części art. 618 § 1 k.p.c., w myśl której w postępowaniu o zniesienie współwłasności sąd rozstrzyga także spory o prawo żądania zniesienia współwłasności i o prawo własności, ma art. 685 k.p.c. W orzecznictwie przyjmuje się jednolicie, że sprawa o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości stanowiącej przedmiot współwłasności (tutaj - działu spadku art. 688 k.p.c.) wszczęta przez jednego ze współwłaścicieli (spadkobierców), jest ze swej istoty sporem o prawo własności. Inaczej, że do sporów o własność należy żądanie stwierdzenia, że jeden ze współwłaścicieli (tutaj - spadkobierców) nabył rzecz wspólną (tutaj - nieruchomość spadkową) na własność przez zasiedzenie. Oznacza to, że żądanie takie należy zgłosić w postępowaniu o zniesienie współwłasności (tutaj - w postępowaniu o dział spadku) i to pod rygorem art. 618 § 3 k.p.c. Przepis ten z mocy art. 688 k.p.c. ma odpowiednie zastosowanie do działu spadku.

Z chwilą więc wszczęcia postępowania o dział spadku stwierdzenie zasiedzenia przez spadkobiercę nieruchomości spadkowej może nastąpić tylko w tym postępowaniu (art. 684, 685 i 688 k.p.c. w związku z art. 618 § 2 k.p.c.). Po prawomocnym zaliczeniu konkretnej nieruchomości do masy spadkowej i po uwzględnieniu jej w dziale spadku, uczestnik postępowania działowego (tutaj - skarżąca), stosownie do art. 618 § 3 k.p.c., nie może dochodzić w odrębnym postępowaniu stwierdzenia zasiedzenia własności tej nieruchomości i to także wtedy, gdy taki wniosek nie był zgłoszony w postępowaniu o dział spadku.

Trzeba zauważyć, że w postępowaniu dotyczącym działu mas majątkowych (zniesienie współwłasności, podział majątku po ustaniu wspólności ustawowej wspólnego, dział spadku) obowiązuje zasada, że dokonuje się nie tylko podziału przedmiotów, lecz równocześnie rozpoznaje się cały kompleks stosunków między współwłaścicielami i wypływające z nich prawa. Spory dotyczące tych stosunków nie mogą być już przedmiotem odrębnego rozpoznania i rozstrzygnięcia w innym postępowaniu. We wszystkich trzech rodzajach działu mas majątkowych postępowanie zostało zharmonizowane, ze zlokalizowaniem przepisów podstawowych z tego zakresu w rozdziale o zniesieniu współwłasności (tak w uzasadnieniu opracowanym przez Komisję Kodyfikacyjną do projektu k.p.c. z 1964 r.).

I na koniec, rację ma Sąd Okręgowy, wbrew odmiennemu zapatrywaniu skarżącej, że, co wymaga podkreślenia, sama okoliczność, iż H.S. udział w spadkowej nieruchomości nabyła w 2004 r., w wyniku wykonania zapisu, nie zniweczyła skutków prekluzji z art. 618 § 3 k.p.c.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł, jak w postanowieniu.